

Andrea Tomanová: *Expresivita a jazyková komunikace*

diplomová práce

**Katedra českého jazyka a literatury
Fakulta pedagogická Západočeské univerzity v Plzni**

Plzeň 2013

posudek vedoucího diplomové práce

Diplomantka se ve své práci zabývá zajímavou, aktuální a stále nepříliš zpracovanou problematikou, a sice expresivitou v jazykové, resp. v řečové komunikaci.

Předložená studie se, kromě úvodu a závěru, skládá ze tří hlavních částí. V teoretických východiscích diplomové práce (2. kapitola) A. Tomanová vymezuje základní pojmosloví zkoumané problematiky a zastavuje se u bazové charakteristiky příslušných lingvistických oborů. Poté (3. kapitola) autorka DP přistupuje k popisu metod a kritérií zkoumání expresivity a prezentuje dotazník, jehož prostřednictvím získala materiál k rozboru. Analýzou dotazníku, resp. reakcí respondentů se pak diplomantka zabývá ve 4. kapitole.

Teoretická východiska diplomové práce obsahují relevantní skutečnosti, oceňuji i jistě nesnadné získávání a pracné vyhodnocování řečového materiálu získaného na základě dotazníkového šetření, přesto musím zmínit i některé problémové momenty autorčiny DP.

Pokládal bych za vhodné, kdyby se s poznatky, které diplomantka zmiňuje v souvislosti s expresivitou (s. 13n.) a s jazykovými funkcemi (s. 6), soustavněji pracovalo i v části praktické (bylo by kupř. zajímavé sledovat, s jakým záměrem je expresivity užíváno – s cílem adresáta urazit, vyjádřit opovržení a negativní emoce mluvěcího atd.).

Značné rezervy jsou v pasáži věnované expresivitě v beletrii (s. 23n.), kde diplomantka místo vlastního rozboru pouze přejímá příklady z již poměrně zastaralé práce Zimovy (1961), nadto bez vlastního závěrečného komentáře. Očekával bych v této souvislosti podstatně samostatnější přístup autorky DP (kupř. se zaměřením na určité období, na určité autory apod.), ale především jistou spojitost této části diplomové práce s dotazníkovým šetřením (bylo možné sledovat vybrané jevy i v oblasti umělecké literatury).

Určité kritické poznámky je možné mít i k dotazníku: pokud respondent nechápe pojem „expresivita“, sotva může posoudit, zda ji v komunikaci uplatňuje; je jen obtížně představitelné, že by někteří účastníky ankety – jak sami tvrdí – expresivní výrazy nepoužívali aj. V některých případech by bylo přínosné anketní otázku poněkud upřesnit (např. používáte důvěrná pojmenování pouze v soukromí, i na veřejnosti atd.). V příloze (s. VIII) není patrně *Přezdívká* „důvěrné slovo“, nýbrž zástupný výraz v případě, kdy respondent nechtěl být z nějakého důvodu konkrétní.

I přes uvedené výhrady konstatuji, že diplomová práce A. Tomanové splňuje požadavky kladené na tento druh kvalifikačních prací. Doporučuji ji proto k obhajobě a navrhuji hodnotit ji spíše jako dobrou.

V Plzni dne 9.7.2013

doc. PhDr. Milan Hrdlička, CSc.
KČJ FPE ZČU